

AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A FÖLDMIVELÉSÜGYI MAGYAR KIR. MINISTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL

KIADJA: AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” BUDAPESTEN,
IX., ker., Üllői-ut 25. sz. (Közteltek).

Az „Országos Halászati Egyesület” tagjai ingyen kapják.

SZERKESZTI: LANDGRAF JÁNOS, ORSZ. HALÁSZATI FELÜGYELŐ
Budapest, V., Vécsey-utca 5. sz.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K. Félévre 3 K.

Halászatunk mult évi fejlődéséről.

Az országos halászati felügyelőség érdekes adatokban számol be mult évi tevékenységéről. A hivatal tudvalevőleg rendeltetésszerűleg foglalkozik a halászatnak, mint termelésnek művelésével, minélfogva ezen adatok a halászat fejlődését is jelentik, a miért méltán igényt tarthatnak a szakkörök érdeklődésére.

Előrebocsátjuk, hogy a hivatal személyzete 8 állami alkalmazottból áll, nevezetesen 3 mérnökből, 4 halászmesterből és 1 irodakezelőből. Szervezete szerint gyakorlati útmutatással szolgál a gazdaközönségnek mindennél, a hol valamely területnek halászati célokra való fölhasználása forog szóban, valamint a hatóságoknak a halászati törvény végrehajtása körül felmerülő összes szakkérdésekben.

Jóleső örömmel látjuk, mint szaporodik évről-évre azoknak a száma, kik ezen állami intézményünket igénybe veszik s mint emelkedik a halasgazdaságok és a közvizek halasításán fáradozó telepek száma. Elmondhatjuk, hogy a mi a halászat emelése érdekében történt az a felügyelőség munkásságának az eredménye, s ha maholnap egy új kataszter révén az eddig meddő területek földadó alá vonatnak, az állam szép hasznát látja ama kiadásainak, melyeket ezen hivatal föntartására fordít.

Kivált a mesterséges viszonyok között létesített halasgazdaságok iránt fokozódik rohamosan az érdeklődés. A felügyelőség összesen 76 helyre szállott ki, hogy a minisztériumhoz folyamodóknak helyszíni szemle alapján nyújtson útmutatást, illetőleg a felvételeket és terveket elkészíttesse. Résztvett továbbá 17 oly vízjogi engedélyezési tárgyaláson, melyek halászati vonatkozásúak voltak.

Nagyobb pontytenyésztő tógazdaság létesült *Écskán*, gr. Harnoneourt F. birtokán, a hol a már meglévő ú. n. „Fehér tó” rendeztetett be a rendszeres okszerű üzem követelményeinek megfelelően, kerekszámban 1000 kat.

holdon. Pontyos halasgazdaság létesült még *Fáncpusztán* gr. Zichy Nándor birtokán 40 kat. holdon. *Bogát-pusztán* Inkey Antal birtokán 34 kat. holdon és *Segesden* gr. Széchenyi Bertalan birtokán 71 kat. holdon. A megelöket 23 kat. holddal bővítették. Együtt az évi szaporulat 1168 kat. hold; úgy hogy az országban jelenleg 68 helyen 7244 kat. holdon van rendszeres üzemű tógazdaság. Terv készült 5 újabb helyen.

A gondozott állóvizek száma, amelyekben leginkább süllőt tenyésztenek, szintén szaporodott 5-el, területük azonban apadt a fentemlített *Écska* határában fekvő „Fehér tó”-éval, a mely a rendszeres üzemű tógazdaságok között foglal ezúttal helyet. Összesen 54 helyen 4334 kat. hold ilyen víz áll gondozás alatt.

A hegyi vizek népesítésére az 1906. év folyamán 7 pisztrángköltő-telep épült, azonban működését különböző okokból 3 megszüntette; úgy hogy ezidőszent az országban 128 ily telep áll üzemben. Terv készült 4 helyen pisztrángos tógazdaság számára is.

Közvizeink halászatát a megalakult társulatok, úgy a bérletek okszerű rendezése, mint a rendszeres népesítés segítségével fokról-fokra intensivebbé teszik. Az eredmény mindenhol szembeötlő, a hol a társadalmi tevékenység a törvény végrehajtásában a maga részét kiveszi. Összesen 63 társulat működik már 257-240 kat. hold vízterületen.

A mesterséges behalásítás céljait szolgáló s társulati kezelésben levő ivadéknevelő telepek száma kettővel szaporodott: *Ókanizsán* a Tisza és *Dragsinán* a Temes folyó mellett összesen 27 kat. hold területen. Ezekkel együtt 8 helyen van már 117 kat. holdon ilyen telep, a melyek költségéhez az állam több, mint 13.000 koronával járult. Újabb terv készült a győri halászati társulat vízterületén 30 kat. holdra. E telepek révén kedvező vízjárásnál 1—1.5 millió életképes ponty-ivadékkal ujítható fel évenként folyóink halállománya. E tekintetben a mult év nagyon kedvező volt. Nemcsak e mesterséges telepeken sikerült az ívás, de a

folyók szabad ivó helyein is, mert azokat is huzamosan borította tavasszal az árvíz.

A kövizek népesítésének előmozdítását az állam hathatósan támogatta halanyag szétosztásával. Nevezetesen kiosztottak 56 millió fogassüllő ikrát, 2,200.000 darab közönséges pisztráng-, 1,500.000 darab szivárványos pisztráng-ikrát, 50.000 darab rákot, 30 pár anyapontyot és 336.000 darab nemes pontyivadékot.

Közvízi halászatunkat illetőleg kiválóan fontos mozzanatot képez a Romániával kötött halászati egyezmény, a mely 1907. év márczius 2-án lép hatályba. Azzal a halászat üzése az ország összes vizein teljesen egyöntetűen van szabályozva, a mi azért fontos, mert a Dráván és a Dunának a Drávatoroklattól lefelé terjedő szakaszán a halászat védelemben egyáltalán nem részesült eddig.

Tengeri zoológiai állomások, aquáriumok.

A Föld életvilágának tanulmányozásával foglalkozó természettudósok vizsgálódásaik közben rég megállapították már, hogy a tenger kimeríthetlen állat- és növényvilága képezi az ő tulajdonképeni főiskolájukat; kevés természettudós részesül azonban oly kedvező szerencsében, hogy egy tudományos oceáni utazásban vehessen részt. Régebben tehát a tudósok rendszerint a kényelmetlen vándoréletre voltak utalva, ha a minden szervezetnek őszüléit, a tengert akarták tanulmányozni. Feljegyzések szerint mindjárt kezdetben a sokféle állatvilágával bővelkedő Földközi-tenger látta partjain leggyakrabban megjelenni a tudomány önfeláldozó bűvárait. Különösen Nizza, Nápoly, Messina és Trieszt váltak a zoológusok kedvelt találkozási helyeivé, mely helyeken idővel zoológiai állomások is keletkeztek, hogy a bűvárok ne legyenek kénytelenek minden alkalommal

teljes, tudományos felszerelésüket magukkal hordani s hogy kedvezőtlen időjárás esetén oltalmat találjanak, szóval, hogy tudományos bűvárlataik teljesítéséhez ott-hont létesítsenek.

Ismert dolog, hogy a zoológiai tudomány mintegy ötven év óta mily nagy haladást tett s hogy főleg Angliában, Francia-, Svéd- és Németországban sűrűn találkoztak zoológusok, kik figyelmüket a tengeri állatok tanulmányozására fordították, miután gyakran előfordult azonban, hogy a bizonytalanra s messze idegenbe induló bűvárok tudományszomjukért életükkel fizettek, esetleg, hogy el se bírták érni a tengerpartot, vagy ha elérték is visszatértek anélkül, hogy czéljukat még csak meg is közelíthették volna. A tengeri állatok élettani körülményeinek könnyebb tanulmányozását kellett tehát előmozdítani, a mit a természettudósok az aquáriumok létesítése által értek el.

A tudomány barátjainak ilymódon lassanként nem csak a nagyobb világvárosokban, de még egyes kisebb helyeken is, hol meg volt a kellő tudományos érdeklődés, sikerült egyes nagyobb tengeri aquáriumokat létesíteni. Érdekes adatokat közöl az aquárium létesítésének történetéből dr. Jäger 1868-ban „Das Leben im Wasser und das Aquarium“ cím alatt kiadott könyvében tőle tudjuk, hogy a tengervizi aquárium kezdeményezője a szép nemből került ki Mrs Tynne volt ugyanis az első, ki tengeri utazásából tengeri állatokai és növényeket hozott Londonba s kinek azokat egy czélszerűen berendezett aquáriumban sikerült életben tartani. Kétségtelenül akadtak e hölgynek követői, felőlük azonban nem szól a krónika, csak akkorról van ismét egy adat, mikor a tudósok asztaláról és a kedvelők szalonjából a nagy világba került. Warrington vegyész hozta először a nyilvánosság elé 1852-ben, midőn egy fölolvásával kapcsolatban nagy közönség előtt bemutatta. Vele egy időben Gasse Fülöp Henrik angol természettudós is experimentált s ő volt az első, ki

Lazacztörténetek.

— A »Halászat« eredeti tárczája. —

Írta: Jurán Vidor.

II.

A kis műhalacska évek hosszú során át legkedvesebb pajtásom volt.

Mikor az iskola padjában mozdulatlanul ülve a latin tanárom unalmas magyarázatait hallgattam, a kis műhalacska kabátom belső zsebében, a szívem fölött aludta a boldogok álmát.

És bizonyára arról a fehértarajos szép vízről szövögette álmait, mely a merev figyelés közben egyszerre megelevenedett előttem. Felejtvé voltak a rendhagyó igék, gondolataim ott bolyongtak a Poprád mentén, hol csöndes nyári estéken a hold sápadt sugarai a ringó habokra tapadnak s a hol a folyó hatalmas királya: a lazac, érdekes vadászatait űzi.

A visszaemlékezés szárnyain a multba szálltam, ott jártam ismét a szigonyozó vászonzekés egyszerű emberek között, kiket a kristályos víz bűbájos poézise rabul ejtett. És mintha hallottam volna a szigony suhanását... a hajtórúd zörgését... a távoli hajtóhalászat zaját... Megelevenedtek az édes emlékek, a felejthetetlen képek, melyek lelkemet mindig jóleső meglepődéssel töltötték el.

Ilyenkor végtelenül szánalmasnak tűnt fel a magyarázató professzorom:

Szegény ember!

Mily messzire esnek a te üres, prózai rendhagyó igéid

az én csillogó, bűbájos világomtól, mely nap-nap mellett a multon s emlékezetem épül föl.

Péter és Pál napján aztán ütött a megváltás boldog órája!

A kis műhalacska talán türelmetlenebbül várta e napot, mint én. Kevésbé biztató bizonyítvánnyal, de a természetet imádó ember végtelen rajongásával elindultam fatornyos hazámba, mely fenyőkkoszoruzta hegyek között a fehértarajos vízű Poprád partján van.

*

A kapunál várt valaki.

Már messziről megismertem.

János, az öreg 48-as honvéd s a község jelenlegi hajdúja pipálgatva ott ült a ház előtti kőpadon s várta érkezésemet.

A sapkája kaczkíásan félre volt csapva, a deresedő bajusza kifenve, fogai között kurta pipát szorongatott s büszkén fújta a bodor füstöt, mintha az övé lett volna e széles szép határ.

Mikor a cséza megállt, az öreg fölugrott a padról:

— Isten hozta, fiatal úr!

— Adj Isten, mi újság, János?!

Az öreg a saroglyából már szedegette a csomagokat s így nem hallotta, vagy talán nem is akarta hallani kérdésemet.

Mikor az egyik csomagot kiemelte, rászóltam:

— Arra a paklira jól vigyázzon János!

— Nono, — dünnyögte örömmel s evvel a csomagot még jobban begyömöszölte a saroglyába s letakarta szé-

1853-ban a londoni zoológiai kertben tengervízi kiállítást rendezett és a ki Thé aquárium London cím alatt a tengeri aquáriumból és a tenger életéről egy akkoriban nagy feltűnést keltő könyvet írt. A látványosság czélzatával az első tengervízi aquárium New-Yorkban épült, ezt azonban korántsem egy zoológiai tanulmányokkal foglalkozó természettudós, hanem a híres amerikai „humbuk- király“ Barnum Phineas Taylor létesítette. Angliában Mr. Cutting Lincoln grófság kikötő városában szintén még az 50-es években óriási aquáriumot létesített, melyben akkora medenczék voltak, hogy 4—5 láb hosszú czápakat is lehetett bennük tartani, az aquárium legnagyobb medenczéje 25 láb volt, ezen aquárium medenczéi azonban csak fából voltak készítve. Az ötvenes évek végén a brüsseli zoológiai kertben állítottak föl egy aquáriumot, nemsokára pedig Moebius tanár létesített egyet a hamburgi múzeumban. A 60-as években maga Jäger báró, Ransonnet barátjával, többek támogatása mellett 1860. év decz. havában tizenöt nagy tengervízi aquáriummal Bécsben rendezett egy kiállítást. Ez volt úgymond az első kísérlet az ország közepén 70 földrajzi mértföldnyire minden tengerparttól. Ezt követte 1861. évben nyáron a párisi kiállítás, melyen császári támogatás mellett a londoni híres aquárium-építő Lloyd létesített egy aquáriumházat. 1862-ben a frankfurti kertben állítottak föl egy kis tengervízi aquáriumot, 1864-ben pedig a hamburgi zoológiai kertben szintén Lloyd tervei szerint épült egy „gyönyörűek“ mondott aquárium, mely az 1867. évi párisi kiállításig egyedül állt a maga nemében. A 94 láb hosszú, 39 láb széles aquáriumház 10 láb mélyen van a föld alatt, hogy a tengervízi állatoknak megfelelő hőmérséklet legyen biztosítható. A fő hely egy boltozott csarnok, melynek egyik oldalát a boltozatot tartó oszlopok közé helyezték öt víztartó képezi. A tartók mindegyike 12 láb hosszú, 3 láb 9 hüvely magas, 5 láb 10 hüvely mély s a tartók összesen 1124 kubik láb vizet tartalmaznak. A nézőtér

felé fordított falat hüvelykvastagságú üveglap alkotja, a medenczék hátsó része s oldalai pedig palából valók. A nézőtér világítását csak az aquáriumból át kapja, melyek teljes világosság hatása alatt állanak.

Az 1872. évi „Deutsches Jahrbuch“ közlése szerint akkoriban már Arcachonban, Berlinben, Brightonban, Boulogne-sur Merben, Brüsselben, Hamburgban, Hannoverben, Havreben, Kölnben, Londonban, Párisban voltak már ily látványosságok. Az említett 1872-iki adat szerint: az Atlanti-óceán mellett fekvő halászatáról és enyhe éghajlatú tengeri fürdőjéről nevezetes Arhachon Franciaországi városkában csak faépületben volt elhelyezve az aquárium, tengeri állatokkal — különösen fejlábuakkal — azonban igen gazdagon volt benépesítve. 1872-ben, térre nézve a fennálló aquáriumok legnagyobbika a Londontól 80 km.-re fekvő Brighton halászároskában volt. A Boulogne-sur Merben levő aquáriumról megjegyzi, hogy izléstelen épületben volt ugyan elhelyezve, benépesítésére azonban nagy gondot fordítottak s ezért a boulognei gazdag természetrajzi s ethnographiai múzeum s híres botanikus kert mellett ez aquáriumot is sokan látogatták. A brüsseli 1872-ben elhanyagolt állapotban volt; a hamburgi állatkertben 1872-ben még fennállt az aktiniákban gazdag „csinos“ aquárium, de akkoriban már elhanyagolt állapotban volt. Hannover porosz tartomány hasonló nevű fővárosában az izlésteljes épületben elhelyezett aquárium csak gyengén volt népesítve. Franciaországnak Marseille után legjelentékenyebb kikötőjéről nevezetes Havreben levő aquárium elég nagy és különösen halakban igen gazdag volt. Kölnben szép izléssel berendezett és többnyire jól is népesített medenczék tártak a híres állatkert és a „Flóra“ botanikus kert látogatói elé. Londonban 1872-ben a kristály-palotában csak igen egyszerű épületben volt elhelyezve a különösen alsóbbrendű tengeri állatokban gazdag aquárium. Párisban a jardin d'acclimationban is csak kisszerű faépület mutatta helyét, sőt

nával. A vén róka megszimatolta a jó kukoriczaközi szüzdohányt, melyet az alföldi diákpajtásaim pompás szepesi túró ellenében szivesen kicseréltek.

Mikor jó negyedóra mulva ismét kijöttem, János már egy dohánylevelet gyúrt a pipájába. Az arca boldogságtól sugárzott, nem is kellett őt nógatni, beszélt már magától is.

— Hát fiatal úr, minden rendben van. A jégzajlás gyöngye volt, a pérhal és a padúcz tavasszal garmadában ívott, pisztráng is bőven ficzkándozik a folyásokban, de a mi a fő, lazacunk van. Az egyik a két malomárok összefolyásánál, a mély örvényben tanyázik, a lusta frátert onnan legfeljebb az éjszaka, meg a holdsugár csalja ki. A másik fenelegény. Van akkora, mint a lábam. Ott csatangol a ruzsbacki sarok vad folyásaiban, sehol sincs állandó tanyája. A harmadik ravaszabb, mint a róka. A vízduzzasztó s a nagy híd közötti folyóban van a palotája. Más lazac meglapul a gát alatti mélységben, éjjel aztán kijárogat a folyásban vadászgatni. Ez a hunczut nappal a kis sziget fűbokrainak árnyékában hűsöl, éjjel elkalandozik a vízduzzasztó alá, ott van reggelig, hajnalban aztán visszatér a kis szigethez.

— Ezt a kujont még ma meglátogatom, — kiáltottam fel örömmel.

— Ha megfogja, Kóbinál megiszszuk az áldomást, — kötekedett az öreg.

— Úgy lesz, — feleltem.

Kezet szórítottunk s elváltunk.

A padlásról lehoztam a tavalyi horognyelemet s elindultam a vízduzzasztó gáthoz.

A nap tüzes korongja már a nyugati hegyek peremén stációzott, épp most készült lebukni a biborban ragyogó fenyves mögé. A júniusi lágy levegő tele volt bódító illattal, a folyó fölött pedig szürke kérészek járták körbenforgó táncaikat.

A vízduzzasztónál az első meglepetés ért.

A gát egyik sarkában a budapesti professzor horgászott, másikban meg a bécsi doktor. A víz, mely a gát alatt két ágra szakad s közepén szigeteket alkotva, jó puskalövésnyire ismét egyesül, népes volt műkedvelő horgászokkal.

Csak hatan lesték ott a jó szerencsét.

A professzor úr szólított meg elsőnek;

— No amicze, magának már nem jut itt hely, mert sokan vagyunk.

— Sebaj, — volt a válaszom.

A czipőmet lehúztam, a nadrágot felgyűrtem, aztán átgázoltam azt a csekély folyást, mely a kis szigetet a folyó partjától elválasztotta.

A tulsó parton két műkedvelő összedugta a fejét. Röhhögve beszélgettek, minden szavukat jól meghallottam.

— Ez a fiú megbolondult, — vélekedett az egyik.

— Úgy látszik, — volt a válasz.

— Oda ugyan hiába ment, nem fog ott egy halat sem, — erősítette az előbbi.

Jóízűt nevettem elbizakodott beszédükön.

Kabátom belső zsebéből előszedtem a kis műhalacsát. A háromszoros selyemféregbelet az erős halászsínóra fűztem, a halacsát pedig bedobtam a folyás közepébe.

Egy erős hullám elkapta s magával sodorta az evicz-

itt a benépesítésére se fordítottak valami sok gondot. A berlini aquáriumról megemlékezve, azt írja a feljegyzés, hogy ez már „viváriumnak“ is nevezhető, a mennyiben az aquárium befogadására szolgáló épületben kigyókat, emlősöket, leginkább pedig sok forróégyövi madarat is lehet látni. Itt az állatok száma 2000-nél több s a vízmedenczék 6000 köbláb mesterségesen készített tengervíz tartalmaznak.

Már Jäger is hírt vett arról 1868-ban, hogy egy nagy-szabású tudományos aquáriumi látványosság létesítésére részvénytársaság alakult Berlinben s hogy annak igazgatását Brehm vette át, megjegyzi azért, hogy Brehm tapasztalt vezetésében bízva és a társaság rendelkezésére álló nagy összeget tekintve, a berlini aquárium kétségtelenül elsőrangú lesz.

A Thierleben nagynevű íróját a berlini aquárium létesítésekor — saját mondása szerint — azon szándék vezérelte, hogy ne csak a tudománynak adjon egy új hajlékot, de hogy egyúttal vonzó látványossággá is varázsolja azt, hol a sivatag, az őserdő és a tenger rejtelmes állatvilágából még a tudományokban járatlan látogató is bő ismereteket meríthet. Brehm ezen alapgondolata a berlini aquáriumon még ma is meglátszik. Dr. Lendl igen érdekes körútra vitte olvasóit, midőn az aquárium 1898. évi látványosságait lapjában részletesen leírta, nyomdokait követve, a következő kivonatos ismertetésbe foglalom össze a „Természet“ említett közleményét: Mindjárt a bejáratnál, a sziklaboltozatok között elterülő homokmezőn a forró pusztaságok homokszínű, nagy gyíkjaikat látjuk csúszni-mászni. Távolabb néhány dél-amerikai mérges kígyó siklik a körepedésekbe, tőlük nem messze lomha óriás kígyók hevernek egymáson összegomolyodva.

Egy másik rekeszben élénk színű gyíkokat látunk föl-kúszni a sziklán; külsejük elárulja, hogy forró hazából valók. A szomszéd csarnokból nagy sivalkodást, rikácsolást hallunk: a forró égőv sok tarka szárnyasát

találjuk ott, csodáljuk szép voltukat és a természet különös inkonzekvenziáját: a legszebb állatokat csúnya, rikácsoló hangon beszélgeti. A Borneo-szigetéről idekerült szegény szenvedő orangután s szomszédja a pajkos simpánz előtt elhaladva, hatalmas barlang bejáratához érünk. Lépésről-lépésre mélyebbre szállunk az üregbe, bárhová tekintünk magunk körül, mindenütt sziklatömbök, oszlopok, cseppkövek, homályba rejtőzö alakok emelik a hatást s hangulatot teremtenek bennünk. Éber érdeklődéssel sietünk a víztartók felé; sötét-séghez szokott szemünket megkápráztatja a vizen átható fény, a csillogó víz s a színeknek az a tarkasága, melyet abban látunk: aktiniák, tengeri rózsák vannak e víztartóban: Virágos mezőre emlékeztető gyönyörűség! A fenéken heverő köveken, koralltövek, kagylók, ezeken s az oldalfalak sziklái alsóbbrendű állatok tarka sokasága. Pár lépéssel tovább a sziklafal másik fülkéjében szintén egy medence van, eredeti kis állatkák úszkálnak benne: csikó- és túhalak. Ám, hogy a tengeri állatok töménytelen sokaságáról némi fogalmat alkothassunk magunknak az aquárium-gondozó ügyes keze pompás változatosságban a víztartó fenekét és sziklás oldalait más állatokkal itt is pazarul teleültette, legfeljebb a csövekben lakó férgek: a szabellák és a spirografiszok; mellettük fehér, piros és fekete korallok és sokféle csigák.

E dúsan benépesített, élénk víztartók után, csodálkozásunkra egy olyanhoz érünk, mely teljesen kihalt-nak látszik: tarka sziklák meredeznek felénk a háttérből, a fenéken kisebb-nagyobb kövek hevernek, csak itt-ott úszkál néhány igénytelen halacska; ha behatóbban fürkészzük azonban a medence tartalmát meglepődve látjuk, hogy ott a kövek között egy állat is hever: az alak és színutánzás nagymestere, a tengeri sárkányfej (*Scorpaena porcus*). A medenczék állatvilágának figyelmes szemlélése közben egyáltalán többször észreveszzük, amint egyes víziállatok ügyes színválto-

kélő apróságot. Most víz ellenében meghúztam a zsinórt, a kis műhalacska ide s oda czikkázva az árral szemben haladt.

Az egyik kő mellől elősurrant egy arasznyi pisztráng s kíváncsian követte kicsi pajtását. A zsinórt oldalt húztam, a kis műhalacska a part felé futott, ott beleütötte orrát egy kőbe s lesüllyedt a fenékre. A pisztráng a közelébe furakodott, egy pillanatig megbámulta a mozdulatlan halacskát, aztán eszalódottan megfordult s villámgyorsan a meder közepe felé iramodott.

Horgászat közben sokszor kötekedtem így a kis halakkal.

Néhányszor még megismételtem a dobást, a műhal azonban érintetlenül került ki a sebes folyásból.

A kis halacska most önkéntelenül az első fűzbokor mellé dobtam.

A lehajló ágak alatt erre föl-kavarodott a víz. Óriási hal széles farkával előbb méternyire föl-vágta a csöndes hullámokat, aztán hatalmas lendítéssel a kis pisztrángocskára vetette magát.

Szinte ösztönszerűleg föl-rántottam a nyelet. Az erős zsinór megfeszült, a horgok valamin fönnakadtak.

A vízben erre rettenetes kavarodás keletkezett.

A hatalmas hal óriási hullámokat vágott föl, jobbra-balra iramodott, testét fellökte a levegőbe, honnan ismét a vízbe zuhant. Most vízellenében az árban felrohant, a zsinór azonban akadályozta mozdulatait, mire a folyás erős hullámai ismét visszasondorták a bokor közelébe.

E kedvező pillanatot kiaknáztam.

Gyorsan megragadtam a horogzsinórt és sarkon for-

dulva a kis sziget fővényére futottam. Éreztem, hogy a horogra akadt teher lépten-nyomon követ.

Mikor megfordultam, a hatalmas hal már a parti fővény kövei között vergődött.

Első tekintetre megismertem zsákmányomat. Gyönyörű lazac volt.

Gyorsan rávettem magamat. Testemnek egész súlyával leszorítottam a remek halat, mellényem zsebéből kihúztam a bicskámot s a hegyes pengét beszúrtam a tarkójába.

A lazac egyet lódított magán, a farka pár pillanatig még idegesen remegett, aztán tágra nyílt szemekkel, mozdulatlanul elterült a fővényen.

Vége volt...

Alig tudtam testéből a horgokat kiszedni.

Mikor a műhalat a bokor közelébe dobtam, a lazac rávetette magát, de ugyanakkor megrántottam a zsinórt, mire két horog kívülről a torkába furódott. Szegénynek ez okozta a vesztét.

A kis halacska s a háromszoros selyemféregbelet leszedtem s eldugtam kabátom belső zsebébe, a horogzsinórra pedig egyszerű műleget kötöttem.

A tulsó parton csodálkozva megszólalt az egyik horgász:

— Nini, milyen nagy halat fogott!

— Tuskó az, nem hal — felelte vissza a másik.

Jóízűt mosolyogtam e feddő válaszon. Majd a ki utól-

jára nevet, az nevet a legjobban!

A lazacot zsinórra fűztem, a sekély folyást, mely a kis szigetet a folyó partjától elválasztja, átgázoltam s gyorsan felöltözöktem.

zással és remek alakoskodással védekeznek, vagy lesbe állanak, mások pedig a fenék homokrétegébe furakodva csak a kellő pillanatot várják, hogy gyanútlanul odaérkező prédájukra törhessenek. Ilyenek különösen a lapos halak (Pleuronectes-, Platessa-, Solea- és Rhombus-fajok), ezeknek számos képviselőjét szintén feltalálhatjuk a berlini aquárium viztartóiban. Egyik legérdekesebb medenczéje az aquáriumnak, hol néhány nyugtalan vértű czápafélét látunk bemutatva.

A halakon kívül feltűnő dísze az aquáriumnak a nagy tengeri rák (*Homarus vulgaris*), mely nagyságra és erőre a mi folyami rákunkat sokszorosan felülmulja. Langusza (*Palinurus vulgaris*) is látható e viztartóban. Ennek a ráknak nincsenek ollói. Igen mulatságosak az apró rákfajok is, órahosszat lehetne játékukat, bukfenczeiket nézni. Egynémely faj közülök szép színes, másoknak ellenben áttetsző a testük, vagy színtelenek. Valamennyi a gyengébb állatok megevéseiből él. Nem ritkán elkeseredett harc fejlődik ki közöttük s megcsónkítják egymást, miért is nem igen találni köztük egészen épet, majd az egyik, majd a másik ollójuk vagy lábaik közül hiányzik valamelyik, csakhamar nől azonban új az elvesztett helyén. Még feltűnőbb módon nyilvánul a reprodukáló képesség egy egészen más állatkörbe tartozóknál, a tuskébőrüeknél, melyek nevüket valószínűleg a tengeri sün (*Echinus*) után kapták, a mely első nézésre tüskékkel sűrűn borított almához hasonlít. A medence fenekén ötsugaras testalkotású tengeri csillagok hevernek. Némelyik közülök a sima üvegtáblára is felkúszik. Ilyenkor testük alsó felületét is láthatjuk. Különösen a piros színűek szeretnek felkapaszkodni az üvegen és a sziklákon. Sok invalidus van ezek között is, mivel igen harcziás természetűek. Egyiknek csak négy sugara van, az ötödik hiányzik, kitörött; egy másiknak pedig kettőtörött két-három karja is. A sebhelyeken hamar kibúvik az ujonnan kinövő testrészt; a gondos aquáriumi ápoló azonban sebesültjein gyakran mű-

tét által is szokott segíteni: kihalássza betegét s éles késsel levágja róla a megsebzett részt. Az így megoperált állat hamarabb tülesik a bajon, mint a magára hagyott.

Az egyik közeli medenczében több polip-példány is látható. Verne regényeiből ismerjük rém-alakjukat: óriási állatnak mondja, mely borzasztó karjaival még a hajót is körül fogja és elsüllyeszti. Ez azonban csak mese, mert habár néha igen nagy példányokat is fognak, ám ezek se veszedelmesek; aquáriumba pedig csak arasznyi példányok kerülnek. Igen érzékenyek, mihelyest kissé felmelegedik a víz, rögtön elbágyadnak, miért is friss levegő bepréslésével vizüket folytonosan javítani kell. Kék, lila vagy világospiros színben mutatkoznak, ha jókedvűek, ha betegek, akkor elfakulnak, ha pedig ingerlik őket, úgy a harag színe fut el rajtuk: a sötétbarna vagy vörös, melyen még fehér pettyek is látszanak.

Körútunk még tovább tart, még számos tengeri állatot láthatunk s életük sok érdekes mozzanatának lehetünk tanúi. Lépésről-lépésre haladva, azonban lassanként mégis csak végére jutunk az aquáriumnak. Egyszer ugyanis csak azt vesszük észre, hogy a nagy szikla-barlang legalján vagyunk. Úgy tűnik fel előttünk, hogy mélyen lent a tenger alatt járunk s hogy bepillanthatunk annak titokzatos életvilágába.

Minden jól berendezett aquárium tehát gyönyörköd-tető és oktató s a látogatók ezreit észrevétlenül a természettudományok barátaivá neveli.

Ha a berlini aquárium látogatója szemlélődése közben a medenczék érdekes állatvilágának származása felől kérdezősködik csodálkozással fogja hallani, hogy a tengeri élet e tüneményei a csaknem másfélezer kilométernyire fekvő Adriai tengerből kerültek oda. Ily hosszú utat a korlátlan szabadsághoz és jóléthez szokott tengeri állatok közül egy se bírta ki, ha az aquáriumi étellel járó minden rosszhoz s a keserű rabság türelmes elviseléséhez lent a tengerparton, kifogásuk után nyomban, vagyis mikor még életerősek, tudományos készültséggel és berendezéssel hozzá nem szoktatnák őket. A berlini aquáriumba szánt állatok gyűjtését s az aquáriumi életre való kinevelését nehéz feladatát az isztriai parton fekvő rovignói állomás (Zoologische Station des Berliner Aquarium) teljesíti. Nagy körültekintés és tudományos készültség, a bemutatásra szánt állatok életmódjának anatómiai és fejlődési viszonyainak, életmódjának, szokásainak és háztartásának ismerete kell ahhoz, hogy az állomás eredményes működést fejthessen ki. Az állomás célja megvalósítására mindenekelőtt egy gyűjtő-medenczét használ; ebbe kerülnek a tengerből kifogott halak. E medenczékbe állandóan friss vizet keringtetnek és levegő bepréslése által is elősegítik, hogy a tenger víznyomása, hőfoka és levegőtartamához szokott állatok börtönükben legalább átmenetileg tűrhető állapotot találjanak. A medence vizének ekként mesterséges úton fokozott lüktető erejét később is vigyázattal csökkentik, hogy ekként az állatok az aquárium csekély és ingadozó víznyomását lassanként megszokják, a mint hogy megszokják ezzel együtt a rabsággal járó koplalást és a szabad mozgás korlátozását is.

A berlini aquáriumnak és a rovignói zoológiai állomásnak egymásmelletti leírásából szembetűnővé válik, hogy mily nagy különbség van egy aquárium és egy zoológiai állomás között. Tudományos meghatározás szerint: Az aquárium a nagyközönség részére való

Ezalatt összeverődtek a műkedvelők.

Az ügyvédbojtár, a ki csak az imént lekicsinyelt, elsőnek termelt mellettem.

— Hol fogta a lazacot? — kérdezte izgatottan.

— Láthatta, hogy a kis sziget mellett — volt a válaszom.

— És mivel?

— Hát, mülégygyel!

— Mülégygyel? Érthetetlen! Igazán nem értem! Ebéd óta horgászom s két hitvány halat fogtam, maga csak most jött s már is lazacot fog.

— Hja, érteni kell a módját — feleltem kurtán.

*

Alkonyodott.

Az enyhe lágy levegőben éjjeli bogarak zúgva röpökdtek, a kertek felől pedig nyíló orgonák illatát hozta felém a langyos esti szél.

A kapunál várt valaki.

János a ház előtti kőpadon ült s boldogan fújta pipájából a szűzdohány füstjét. Mikor meglátott, fölugrott s remegő hangon kérdezte.

— Meg van?

— Meg bizony — volt a válasz.

— A lazac?

— Az.

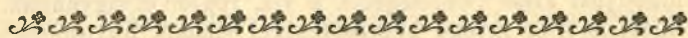
— Akkor áldomást iszunk!

— Úgy egyeztünk meg — válaszoltam örömmel.

Kezet szorítottunk.

Az öreg sarkon fordult, sapkáját kaczkíásan szemére vágta, deresedő bajuszán egyet rántott, aztán fütyörészve vígan elindult Kóbihoz az alsó korcsmába. ❀

látványosság, a melyben laikus és tudós a tenger csodás állat- és növényvilágának megtekintése által gyönyört meríthet. A zoológiai állomás ellenben: A tengeri — esetleg édesvízi — állatok életmódjának, valamint anatómiai és fejlődési viszonyaik tanulmányozhatására berendezett tudományos intézet, — melyben a gyakorlati halászat terén szerzett tapasztalatok figyelembe vételével — czélszerű tudományos berendezések mellett a tengeri állatok életviszonyait lehet tanulmányozni. Itt tehát a laikus közönség számára rendszerint kevés látnivaló akad.

Halaink halászati és tenyésztési szempontból.

Irta: Lakatos Károly.

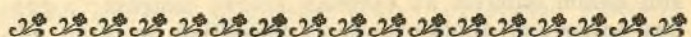
(Folytatás.)

19. A menyhal (*Lota lota*). Fenékhál. Köve s egyéb vízben levő tárgyak alatt, gyökerek között, padmalyokban, parti lyukakban stb. tanyázik. A háló többnyire mély örvénylő helyekről emeli ki, kivéve ívás idején. Van a Tiszában, Dunában, Vágban, Garamban, Körösben, Poprádban, Drávában, Berettyóban, Bodrogban, Bodvában, Borzsában, Krasznában, Oltban, Latorczában, Rábában, Sajóban, Szamosban, Zagyvában, a Szernye folyókban és a Balatonban, továbbá a Turócz, Mutnyik, Piszovnik és Knyilec patakban, sőt talán még több más vízben is. Állítólag örökös vándorlásban van, kivált patakok vidéken, helyről-helyre. Deczemberben és januárban *ívik* vizeinkben, mely idő alatt erősen falkázik. Iváskor párosodó kígyók módjára gomolyogokba csavarodnak. Az ikráshal állítólag körülbelül 130,000 drb petetartalommal bírna, mindamellett éppen nem szaporá állat, mert a kikelt ivadék nagyobb része az öregeknek esik áldozatul és más halak is szenvedélyesen fogyasztják a menyhal ivadékait. A menyhal nagyon lassan nő s csak negyedik évében válik ivaréretté. — Ami *nagyságát* illeti, bár az osztrák tavakban és északon 8—15 kiló súlyukat elég gyakran fognak, mégis nálunk 30, igen ritkán 60 cm. hossz mellett 1—1.5 kilónál súlyosabb példányok alig kerülnek; azonban *Herman Ottó* látott egy, a Garamból fogott menyhalpéldányt, mely 93 cm. hosszú volt. — *Húsa* fehér, finom ízű pompás eledel s e tekintetben szinte páratlanul áll, miért is érdemes volna tenyésztésével speciel kísérletezni, persze teljesen elkülönített tavakban és minden más nemesebb tenyészhal kizárásával, mert a menyhal valószínűsége kannibál, éppen mint a csuka, úgy hogy a hol tömegesebben megjelenik (kivált a pisztrángos patakokban), ott csakhamar a halivadékok hiánya bizonyítja a pusztító inváziót.

20. A ponty (*Cyprinus carpio*). Hazánkban nagyon elterjedt hal, úgy hogy összes lelőhelyeiről alig számolhatók be. Ki van mutatva a Tiszából, Dunából, Vágból, Körösből, Szávából, Drávából, Ipolyból, Bodrog, Sajó, Berettyó, Borzsa, Kraszna, Latorcza, Olt, Rába, Szamos, Rákos, Szernye, Balaton, Balaton-Hévíz, Fertő és Ördögárból, ezenkívül szerte az országban mesterségesen tenyésztik. A csöndes folyású folyókat kedveli, de a tavakban is jól érzi magát. A nagy mélységű vizeknek nem barátja, a sebes folyású vizekben meg egyáltalában nem is fordul elő. A mérsékelt mélységű, iszapos fenekű, itt-ott vízi növényekkel benőtt vizek elégitik ki leginkább a tartózkodáshoz kötött igényeit. Nyáron át szeret falkázni a sekélyes helyeken s beveszi magát a vízinövények közé a különböző rova-

rok, férgek, rovarlárva miatt, melyek táplálékának fő tárgyait képezik, de megeszi a különböző növényi anyagokat is, azután pedig tótágast állva a vízben, túr az isszapban is táplálék után. Télire rajokba verődik s a mély helyeken gödröket vájva rakásra fekszik. Rendes körülmények között a ponty életének harmadik esztendejében már ivarérett lesz. Körülbelül öt éves korában pedig a nőstény hal petetartalma 300,000 darabra rúg, mely mennyiség, állítólag a későbbi években megkétszereződnek. Mihelyt a ponty felölti nászruháját (májusban), ikrázáshoz lát, mit előleges mozgalmal előz meg. Szokásához képest ugyanis vándorlási vágy szálja meg s nagy mozgalmat támaszt lakóhelyén, a folyamok pontyai pedig vándorláshoz kezdenek, nagy utakat téve meg vízellen fölfelé, alkalmas helyeken itt és ott is ikrázván, mely czélből szívesen kirajoznak a kiöntésekbe, rétekre, lápokra, általában a sekély vízü helyekre s ikrákat vízi növényekkel sűrűen ellepelt helyeken, magára a növényre rakják le. — Az ívási időt jelenti, ha a tejes hal pofáit, kopolytuit, fejetetejét s a mellűzők elülő s belső oldalait is nyálkaréteg vonja be, melyben számos apró, szétszórt bibircsek fejlődnek. Tekintve azon nagymennyiségű ikrát, mit az anyaponty magába rejt s azoknak termőképességét: a pontyot méltán a legszaporább hal-fajok egyikének tekinthetjük; de sok meddő is akad köztük, melyek egész életükön át meddők maradnak, miért is a halgazdának a kezdetleges benépesítésnél nagyon előrelátónak kell lennie a tenyészanyag megválasztásánál. — Állítólag a pontyok közt oly egyedek is találhatnának, melyek ivara meghatározhatatlan, azaz sem nem ikrások, sem nem tejesek! Az tény, hogy Angliában mesterségesen állítanak elő ily meddő halakat, kiírtván a pontyok petefészékét és heréit, miáltal húruk sokkal izletesebb lesz (?).

(Folytatjuk.)

Egy halászati kártérítési pör aktáiból.

Ugyanezen cím alatt ismertettük lapunk múltévi, február hó 15-én kelt számában annak a pörnek előzményeit, mely az *ászári keményítő-gyár* tulajdonosai ellen indult meg a miatt, mert a gyárból kivezetett szennyek megfertőzték az ú. n. Fekete vízért s az ezáltal táplált nagyigmándi halastavat. A fertőzés folytán a halastóban tömegesen pusztultak el a halak s az így előállott anyagi kár czímén a tó tulajdonosa: Gróf *Esterházy Miklós Mór* 13815 K 48 fill. és járuléka megfizetését követelte a nevezett gyártól. Ismertettük ugyanazon alkalommal a törvényszék által kiküldött szakértők véleményét s ez alkalommal bő kivonatban ismertetjük a *komáromi kir. törvényszéknek*, mint I. fokú bíróságnak ítéletét, megjegyezvén, hogy az nem jogerős, mert alperes ellene felebbezett.

A kir. törvényszék — mondja az ítélet — kötelezi az alperest végrehajtás terhével arra, hogy fizessen a felperesnek 15 nap alatt 10013 korona 48 fillér tőkét, ezután 1904 június hó 15-től járó 5% kamatot és 3161 korona 60 fillér perkoltséget. Ezt meghaladólag elutasítja a felperest keresetével. Megállapítja a képviselők díját s kiadásait saját feleik ellen és pedig a felperesét 3161 korona 60 fillérben, az alperesét pedig 1217 kor. 30 fillérben.

Indokolás. A felperes a nagyigmándi halastavában 1901 márczius, július, november és deczember havában

történt halpusztulás folytán előidézett kára megtérítése miatt indított keresetet az alperes ellen, azt adván elő, hogy a halvést az okozta, hogy az alperes ászári gyárából kifolyt szennyvíz a felperes halastavának vizét megfertőztette. Ugyanis a felperes halastava a Concópatak földuzzasztásával állítottatott elő és ennek egyik jelentékenyebb alkotó ágába a Fekete-vízérbe a halastótól 13—14 km. távolságra az alperes burgonyakeményítő-gyárában a tisztítás s a feldolgozás folytán nyert szennyvíz a malom árkán keresztül bevezettetik.

Az alperes a kereset ellen első sorban azt hozta fel kifogásul, hogy ő a vízhasználat engedélyezése alkalmával a hatóságok által az 1885: XXIII. t.-cz. 24. §-a alapján követett intézkedéseket foganatosította s így kártérítés alapjául szolgáló jogellenes cselekedett terhére meg nem állapítható. Nevezetesen fölállította a Komárom vármegye alispánjának 3650/894. számú engedély okiratában megszabott ülepesztő-medenczéket és tisztító-aknákat, majd midőn ezen engedély megfelebbeztetett, a ménésbirtokok kezelőjével kötött s a földművelésügyi miniszter által jóváhagyott szerződéssel talajszűrő-telepet létesített.

Ez a kifogás nem fogadható el, mert ha a vizet megfertőztette, a fentebb idézett t.-cz. 185. §-ában körülírt kihágást követte el és ezáltal okozott károkért felelős. Ezen kártérítés alól harmadik személylyel szemben nem mentesül az előbb említett szerződéssel, mert ez arra az esetre is, ha a ménésbirtokok kezelője a szerződéssel elvállalt kötelezettség nem teljesítésével idézte volna a fertőzést, csak arra jogosítaná fel a felperest, hogy ő is tovább a vele szerződött fél ellen léphessen föl.

A kérdés az alperes tagadása folytán csak az: okozott-e az alperes vízfertőzéssel a felperes halastavában halpusztulást. A kir. törvényszék e részben arról győződött meg, hogy az alperes csak az 1901. évi november és december havában a gyárüzem megkezdése után fertőztette meg a gyárából kifolyó szennyvízzel a felperes halastavának vizét, úgy hogy ennek következtében a benne még meglevő halak elpusztultak. Ifjú *M.... J...., M.... S...., K.... Á...., H.... P...., Sz... B....* tanuknak XXIV. alatt elfekvő vallomása szerint bizonyítva van, hogy a fönti időben a felperes tavából a kereset 6—28 tétele alatt felsorolt elhullott halakat fogták ki. És bizonyos, hogy a kifogott halak ily tömege mellett kellett igen soknak lenni olyannak, a melyet nem lehetett kihalászni. Vagy a nádasokban elvesztek, vagy a vízben feloszoltak, vagy a madarak elvitték őket.

A XIX. szám alatt elfekvő a gesztesi járás főszolgabírája által 1904 november 19 én felvett jegyzőkönyvből *R... Gy... és Sz... I...* tanuknak vallomásából kiderül, hogy az alperes gyárából nemcsak a szűrőtelepen keresztül, hanem ezt megkerülve mellékárokban egyenesen is eresztetett le szennyvizet. Az innen vett víz a nyilvános vegyakisérleti állomás közokiratú 10655 számú értesítése szerint a haltenyésztésre teljesen alkalmatlan, a hal benne kipusztul. Ugyanannak 10658 számú értesítése szerint pedig a szűrő (öntözési) telepről lefolyt szennyvízre a megállapítás ugyanaz. A 10641, 10656, 10640 számú értesítésekből kiderül, hogy a szennyvíz a fekete-vízérbe való befolyástól egészen be a halastóba, a halastó tartályaiba éreztette fertőző hatását. A haltartályokból vett víz is az értesítés szerint a haltenyésztésre teljesen alkalmatlan, mérgező hatású. Ezek alapján az alperes gyárigazgatója a gesztesi járás főszolgabírája által a fenti szám alatt vízrendőri kihá-

gás miatt el is ítéltetett. És ezen ítéletet Komárom vármegye alispánja 9/1912 kih. szám és a m. kir. földművelésügyi miniszter 9903/V. 2. szám alatt helyben hagyta. *L.... J...., dr. N.... Zs...., dr. H...-T... J..., C... B... és B... Gy...* halászat — illetve vegyi szakértők XLIII. alatt levő véleményünkben *P.... I....* vegyi szakértőnek XLIX. alatt található véleményével szemben kifejtették azt, hogy a halpusztulást nem haljárvány, hanem az alperes gyárából kifolyó szennyvíz okozta, mert míg egyrésztől szerintük maga a halastó kiválóan alkalmas haltenyésztésre, addig másrésztől a különböző fajtájú, különböző korú halak közt egyidőben a haljárvány nem pusztít, mint ez a jelen esetben történt.

Az alperes azon előadása, hogy a vízfertőzés a kenderáztatókból is keletkezhetett, meg van czáfolva. *Gy.... I.... és M.... S....* tanuk vallomásával alakilag és tartalmilag valónak bizonyult. A alatti bizonyítvány szerint a kenderáztatók vize csakis nagy vízáradáskor mehet be a halastóba, ilyen pedig azidőben nem volt. A kir. törvényszék azonban nem fogadta el ítélet alapjául szolgálható teljes bizonyosággal a fenti szakértőknek azon véleményét, hogy a halastóban a legelőször nevezett tanuk által igazolt márcziusi és júliusi halhullást is az alperes gyári szennyvize idézte elő, mert a mint a fent hivatkozott földművelésügyi miniszteri határozatban foglaltatik, a vízfertőzés ténye ezen két alkalomkor nem állapítottatott meg kétségtelen módon és mert a márcziusban kifogott halakra, mint-hogy azok mind körülbelül egyforma nagyságúak és csak süllők és pontyok voltak, a szakértők által fentebb kifejtettek kevésbé alkalmazhatók és mert a júliusban a főüzem megszűnése után észlelt halpusztulásra *L... J..., C... B... és B... Gy...* szakértők által LXVI alatt adott azon magyarázat, hogy a rothadási folyamat azután is tartott, némileg szemben áll dr. *N.... Zs....* szakértőnek azon véleményével, hogy a nyári hónapokban a víz tisztulása gyorsabban történhetik.

A mi most már az okozott kár nagyságát illeti, ezt a kir. törvényszék az 1893: XVIII. t.-czikknek 215. §-a szerint a rendes eljárásban is alkalmazandó 65. §-a alapján a pörben felmerült körülmények figyelembevételével legjobb belátása szerint következőkép állapította meg: *L.... J...., C... B... és B... Gy...* szakértőknek a már hivatkozott helyen (XLVI) levő kellően indokolt véleménye szerint a 145 kat. holdnyi felperesi halastónak egyszeri benépesítés után tiszta jövedelme 25·100 koronára tehető: ennél fogva a a felperesnek e keresetszerinti számítását: 24,650 koronát a tényleges viszonyoknak megfelelőnek kell tekinteni és azt el kell fogadni. A felperes 1901 április havában eladott *M... J...* halászmesternek 104 mm. 26 kgr. élve kifogott halat, aki ezért fizetett XXXIX. alatt levő vallomása, továbbá *D... L... és Cz...* *J...-nek* XXXI. alatt csatolt bemondása szerint 9097 koronát. Ugyancsak *B.... B....* tanunak XXXV. alatt található előadása szerint ugyanaz időtájt kifogott 115 kgr. 75 deka hal 115 korona 17 fillér értékben és a felperes saját előadása szerint 272 kgr. vegyes hal 114 korona 25 fillérért. *D.... L.... és Cz.... J...* már említett tanukkal, valamint ifj. *F... P...* (XLIX) tanuval igazoltan eladott még az év őszén 22 mm. 18 kgr. hal 1508 korona 10 fillérért. Le kell továbbá számítani a márcziusban és júliusban elhullott a keresetben 1—5 alatt felsorolt halaknak a legelő-

*Halászat
Létező
sz. hím*

*Jelen
létező
van hím*

nevezett tanukkal igazolt értékét és pedig a kereset szerinti azon számítás mellett, hogy azok az év őszén mit értek volna. Ugyanis a tiszta jövedelem kiszámításánál azok szintén az elérhető legnagyobb értékük szerint jöttek számításba.

Összesen 3882 K, ehhez hozzáadva 9097, 115·17, 114·25, 1508·10. Összesen 14716 K 52 fill. A tiszta jövedelemből 24650 koronából levonva a fenti 14716 K 52 fillér, marad 9933 K 48 fillér. Ehhez hozzá kell még adni a halaknak kiszedéseért B B tanu által bizonyítottan kifizetett 120 koronából aránylagosan 80 koronát. Ezen összesen 10013 K 48 fillér tőke és a kereset indításától járó törvényes késedelmi kamataiban az alperest el kellett marasztalni és pedig a kereset indításától azért, mert a felperes az alperes hárosító cselekménye nélkül a fenti tőkéhez már előbb hozzájutott volna és mert az alperes a kár tekintetében teljes felelősséggel tartozik. Ezt meghaladólag pedig a kereset el volt utasítandó.

A mi az alperesnek azon kifogását illeti, hogy a felperest a kár körül mulasztás terheli, annak folytán, hogy a halakat még 1900 év őszén a pusztulás előtt nem fogatta ki, ez nem bír alappal, mert a felperesnek a lehalászás után módjában lett volna a tavat legközelebb benépesíteni, a mi által a kár szintén és még fokozottabb mértékben bekövetkezett volna.

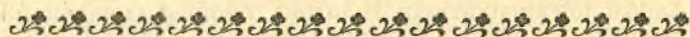
A túlnyomó mérvben pervesztes alperes az 1868. LIV. t.-cz. 251. §-a értelmében a perköltség megfizetésében el volt marasztalendő. Az ügyvédi díj megállapítása az imént idézett t.-czikk 252. §-án alapszik.

Komárom, 1906. évi december hó 12-én.

Szabó Elek s. k.,
kir. törvényszéki elnök.

Pécsvárady Sándor s. k.,
t. jegyző.

(P. H.)

— TÁRSULATOK —

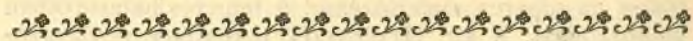
A „Zólyomvármegyei“ halászati társulat márczius hó 12-én Kócsy János elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott, a mikor az üzemtervét állapította meg a földművelésügyi miniszterium által kívánt módosítások szerint. *k.*

A Hármaskörösi halászati társulat ugyancsak márczius 12-én tartotta évi rendes közgyűlését Szarvason. Gróf Bolza Géza elnök megnyitó beszéde után Kovács Lajos alelnök-igazgató terjesztette elő évi jelentését. Az igazgató különösen kiemeli azt az öröndetes tény, hogy a múlt év folyamán egyetlen kihágási eset sem fordult elő. Nehezen várják azonban az érdekeltek a komádi kendergyár által okozott vízfertőzési ügyben a harmadfokú ítéletet, mert annak alapján fognak szenvedett káruk megtérítése iránt lépéseket tenni. A Hármaskörös folyó halállományának növelésére Mezőtur község határában halivadék nevelő tavakat létesítenek, a mihez a földművelésügyi kormány támogatását kérik, mint a honnan sülőkra- s rákivadékadományáig eddig is oly messze-

menő támogatásban részesült. A múltévi számadások jóváhagyása után a f. évi költségekre 700 koronát szavazott meg a közgyűlés, holdanként 20 fillérnyi tagjárulékk kivételével. *m.*

A „Kettős-körösi“ halászati társulat márczius hó 18-iki közgyűlésén az igazgató jelentette, hogy a társulat a tilalmak megtartása végett 6 hónapon át halórt alkalmazott. A halállomány emelésére 300,000 darab fogassüllő-ikrát helyeztek ki, melyek jól kikeltek. A hosszúfoki ármentesítő társulat a Kettős Körösnek a békési híd, Povád közötti hullámtéri kubikgödreit a létesítendő fiasítótelep céljaira 5 évi időtartamra a társulatnak díjtalanul átengedte, minél fogva a fiasító berendezését a közgyűlés elhatározta. A számadások szerint 869·22 K bevétellel szemben 376·41 K kiadás merült fel. A jövő évi költségvetést 1000 K-ban, a tagok évi járulékát pedig 30 fillérben állapították meg, 295 K-t pedig az államtól kérnek segedelemként. *k.*

A „Ferencz-csatornai“ érdekelt halászati társulatnak márczius 21-iki közgyűlésén Jolánkai Vilmos elnök részletesen ismerteti a társulatnak múlt évi működését. A halászat ellenőrzése közben tapasztaltak alapján 97 feljelentés történt. Ebből 43 esetben az eljárás büntetéssel befejeztetett, 17 pedig fellebbezés alatt áll; sajnálatos, hogy a verbászi kendergyár ellen folyamatba helyezett vízrendőri eljárás még mindig nincs befejezve. A társulati vízterület népesítésére 4 mm. pontyivadékokat vásárolt a társulat. Azonkívül kihelyezett állami segedelemként kapott 1.800,000 drb fogassüllő-ikrát. Bevétele volt a társulatnak 1874·51 K, kiadása pedig 1055·27 K. A jövő évi költségekre megszavaztak 1740 K-t, miből 900 K pontyivadék beszerzésére, 540 K pedig őrzésre van szánva. Évi járulékként 81 fillért állapítottak meg holdanként Végül elnökké Jolánkai Vilmost, alelnökké Párnay Attilát, igazgatóvá Szentgyörgyi Józsefet választották. *k.*

— VEGYESEK —

Besztercebányai halköltő-telep. Egy szemtanu írja lapunknak a következőket: E napokban Besztercebányán jártam s alkalmam volt a zólyomvármegyei halászati társulat ottani költőházát is megtekinteni. Örömmel tapasztaltam, mily szeretettel, mondhatnám odaadással folyik ott a Garam és mellékágainak halasítására szánt sebes pisztráng ivadék költetése. A pedans tisztaság és gondosság s a mi ennek szükségképpen eredménye: a siker szinte meglepő. Különösen dícséretes pedig az, hogy a munkát a városi sporthorgászok végzik, a kik meghatározott sorrendben naponként a reggeli órákban teljesítenek szolgálatot az ápolással járó teendőik végzésében. A vállalatnak *Burkovszky* Kálmán vármegyei főügyész és a halászati társulat igazgatója a lelke, a ki mint szenvedélyes horgász régóta buzgólkodik a Garam halasításán is. Az ő apostolkodása és jó példája folytán ez a tevékenység szemlátomást fejlődik s nincsen kétség benne, hogy a köznek javára is a legszebb gyümölcsöt termi. Vajha minél több ily lelkes híve akadna a halászatnak, mint *Burkovszky*, a ki sportja érdekében a halat tudatosan szaporítja, óvja és védi, ám akkor hamarosan megnépesülnének vizeink!

Dr. LENDL ADOLF állattani praeparatóriuma — Budapest, II., Donáti-utca 7. sz.

Megjelent és kívánatra megküldetik az IHÁROSI TÓGAZDASÁG

tenyészhal-árjegyzéke

Posta és távirda: IHÁROSBERÉNY, SOMOGYMEGYE.